

Velja po pošti:

za celo leto naprej 28.—
za pol leta 13.—
za četrti 6.50
za en mesec 3.20
za hemotipno celoletno 29.—
za ostalo inosemstvo 35.—

V upravljenstvu:

za celo leto naprej 22.40
za pol leta 11.20
za četrti 5.60
za en mesec 1.90
za pošiljanje na dom 20 v, na
mesec. — Posamezne šteje 10 v.

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petivrata (72 mm):
na enkrat po 15 v.
na dvakrat 13 v.
na trikrat 10 v.
na več kot trikrat 9 v.

V reklamnih oglasih stane
enostopna garmondvrat
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljanju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izven nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona šte. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravljenstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upravljenškega telefona šte. 188.

Kranjci na noge! Kranjska naprej!

Ljubljana, 24. jan. 1910.

Kranjski železniški shod je bil nad vse sijajno obiskan. Pozivu kranjskega deželnega glavarja dvornega svetnika pl. Šukljeta so se odzvali med drugimi in počastili zborovanje: Knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič, dež. predsednik baron Schwarz, dvorni svetnik grof Chorinski, kneza Auersperg in Windischgraetz, ekselencia Schwegel in veliko zastopnikov kranjskega plemstva, dvorni svetnik Kliment, komerčni svetovalec Povše, deželni odborniki grof Barbo, prof. E. Jarc, dr. E. Lampe, dr. Pegan, veliko županov s cele Kranjske. S štajerskega je pohitel na shod štajerski dež. in državni poslanec dr. Benkovič.

Otvoritev shoda.

Deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje otvori shod. Pozdravi vse zborovalce. Predlaga za predsednika shoda drž. in dež. poslanca podpredsednika poslanske zbornice Pogačnika. (Sprejeto.)

Pogačnik želi, naj bi se kolikor mogoče stvarno in kratko razpravljalo. V podrobnosti naj bi se ne spuščali, ker podrobnosti naj bodo delo posameznih odborov. Namen današnjega shoda bodi, da začrtamo nadaljnje delo za kranjske železnice. Za zapisnikarja predlaga dež. konceptnega uradnika dr. Tomažiča. (Obvelja.)

Pozdravi shodu.

Zapisnikar dr. Tomažič prečita dosle pozdrave, ki slove:

Travnik: Pri železniškem posvetovanju spomnite se še naše doline. Občina Loški potok. Gregorič, župan, Škulj, Bartol, Debeljak, Knavs, odborniki.

Ziri: Obžalujemo, da se razgovora osebno ne moremo udeležiti zaradi pretrgane zveze. Pismo več. V duhu z Vami. Bog blagoslovi pričeto delo. Zirovci.

Ziri: Član konzorcija za progo Ljubljana—Ziri z navdušenjem pozdravlja shod, radi preoblega snega zadržan. Gostiša.

Cerklje pri Kranju: Občina Cerklje se vsled zametov ne more udeležiti zborovanja radi železnice. Pridružuje se shodu, ter želi, da se upošteva pri izpeljavi železnice Cerklje. Martinjak, župan.

Travnik: Približajte še nam železno kačo. Pozdrav. Škulj.

Travnik: Pri železniškem posvetovanju spominjajte se našega okraja; delajte za nas. Vsled zametov zadržani. Pozdrav. Zbrani volivci Loškopotoški.

Rudolfovo: Najboljši uspeh! Nameravano železniško omrežje po Kranjskem naj se čimprej obistini! Belokranjska in transverzalna železnica naj povzdigne gospodarski razvoj male Dolenjske. Za »Dolenjske novice« kanonik Zlogar.

Ziri: Zaradi snega udeležba nemogoča. Progo Ljubljana—Ziri—Idrija navdušeno pozdravljamo. Hranilnica in posojilnica Dobračeva.

Ziri: Radi snega udeležitev nemogoča. Pozdravljamo progo Ljubljana—Ziri—Idrija. Županstvo Ziri.

Idrija: Zveza z Logatcem od petka pretrgana; udeležba tedaj nemogoča. Zborovanju najlepši uspeh. Županstvo.

Županstvo Hrenovice je doposlalo sledeči pismeni podrav: Podpisano županstvo s tem službeno vljudno naznanja, da je bilo tukajšnje občinsko zastopstvo že zbrano in pripravljeno priti na razgovor o novih kranjskih železnih v ponedeljek 24. januarja t. l. v Ljubljano; ker je pa žalibog zapadlo toliko snega, da je začasno poti iz vasi zaprlo in se ni za dvigniti iz doma. usoja si torej podpisano županstvo službeno vljudno prositi, da bi velešlavni deželni odbor kranjski v Ljubljani blagovolil delati na to, da bi res tekla železnica kakor je bila projektirana od Postojne čez Goriče in Razdrto Hrenoviške občine proti Vipavi. Županstvo občine Hrenovice. Ivan Debevec, župan.

POROČILO DEŽELNEGA GLAVARJA DVORNEGA SVETNIKA PLEM. ŠUKLJETA.

Iz obširnega poročila dež. glavarja dvornega svetnika pl. Šukljeta povzamemo:

Današnji shod je namenjen, da se razgovorimo o novih potrebnih kranjskih železnicah. Da je to vprašanje resno in pereče, kaže pogled v to dvorano. Za skupen interes se gre, kar kaže, da sedi v dvorani meščan poleg kmeta, ljubljanski župan poleg prebivalcev iz gorske vasi.

V dobi prometa živimo.

Mi živimo v dobi prometa. Na Kranjskem imamo 520 km železnice. To je premalo. Polovica naše zemlje še ni

ma železnice. Kaj pomenja železnica, ve vsak vaški pastir. Kjer teče železnica, raste vrednost zemljišča, dvigne se gospodarstvo.

Naše prebivalstvo je pravno, krepko pošteno ljudstvo, toda revno. O veliki industriji ne more biti niti govora, ker mora z ozirom na konkurenco imeti že danes vsak tvorničar železniški tir na svojem dvorišču.

Premalo imamo železnice. Če bi jih morali sami graditi, jih še dolgo ne dobimo. Dežela je z drugimi deželami v slabem denarnem položaju, da jih ne more graditi.

Vprašanje lokalnih železnice.

Drugod, kjer imajo raven svet, si lahko pomagajo s cenenimi lokalnimi železnicami. Tudi mi smo včasih tako mislili in leta 1894 je v kranjskem deželnem zboru rekel že umrli poslanec, da imamo glavnih železnice dosti in da moramo misliti na lokalne železnice. V Galiciji, na Češkem na ravnam svetu je lokalna železnica hitro zgrajena, a pri nas v naših goratih krajih je težje zgraditi dobro cesto, kakor v ravni lokalno železnico. Troški za zgradbo lokalnih železnice si razdeli dežela, občine, interesi, kar še manjka, si izposodijo. Na Kranjskem bi kazalo zgraditi železnico iz Železnikov do Škofje Loke in morda iz Kamnika v Kranj. Iz Krškega do Brezice je že proga predolga (48 km). Kot lokalne proge pa ne moremo graditi železnice, ki jo imenujem kranjsko transverzalko, kakor tudi ne železnice, ki bi vezala Ljubljano z Idrijo in Sv. Lucijo, 89 km in bi stala 43,000 000 K.

Vidi se, da smo pri gradbi železnice navezani na izdatno državno podporo.

Država je v lastnem interesu dolžna, da gradi železnice.

Država se mora lotiti zgradbe železnice in mora to storiti v lastnem interesu. Zanimati se mora za to vsled važne lege naše dežele. Mi smo ozadje Jadranskega morja, takorekoč ob meji sosedne Italije. Ko bi prišlo, česar nas Bog varuj, do vojske, bodisi proti Italiji, bodisi proti Balkanu, bi morali vojski skozi našo deželo.

Kaj sledi iz tega?

Država mora skrbeti za velike prometne žile. Če pride do vojske z Italijo, česar nas Bog varuj, ne bo Bohinjska železnica dovolj zavarovana in bo preveč eksponirana sovražniku. Če Bohinjska železnica odpove, nam ostane edino južna železnica, ki komaj zadošča vedno večjemu blagovnemu pro-

metu. Če bi nastala vojska z Italijo, ne bo tako, kakor leta 1866. Takrat smo poslali na mejo 80 do 100 tisoč mož. Danes bi morali poslati na mejo najmanj desetkrat toliko mož. Skrbeti se bo pa moralo tudi za prevoz konj, živin, ne samo za prevoz vojakov. Na to, da imamo Italijo, so pozabili tisti vojaki in državniki, ki so obračali oči le proti ruski meji. Takrat se je veliko storilo za železniške zveze ob ruski meji. Drž. zbor je votiral stroške, ker je uvidel, da zahteva železnice državni interes.

Kako bi izgledalo pri nas, ako bi nastala vojna z Italijo. Povdarjam, mi vsi želimo mir, ali če hočemo mir, moramo biti krepki in pripravljeni v vsakem oziru. Ni dovolj, da razpolaga država z dovoljnim številom topov, vojakov. Kaj pomenjajo regimenti, topovi, če jih ne moremo spraviti tje, kamor spadajo.

Ko bi imeli delegacije, bi bile morale dovoliti štiri dreaudnoughte, katerih eden stane 55 do 60 milijonov. Taka ladija zastari čez deset do petnajst let. Železnica pa ostane in prinaša vedno gospodarske koristi.

V tem oziru se je nazor v zadnjem času veliko izpremenil. Sam sem se večkrat razgovarjal z najvišjimi vojaškimi krogi, ki so me direktno pozvali, naj sestavim spomenico o potrebnih železnicah. Spomenico, ki sem jo resno preštudiral, so objubili z vsemi silami podpirati. Upajmo, da bo šlo hitreje, kakor je šlo dozdaj.

Finančni minister se tudi ne bo mogel upirati tistim železnicam, ki jih zahteva državna korist.

Zveza Dunaj-Jadransko morje.

Predvsem moramo misliti na direktno zvezo Dunaja z Jadranskim morjem. Zveza je že pričeta in najtežji del narejen. Z Dunaja gre do Wechsellana, čez nekaj mesecev se bo že vozilo z Dunaja čez Wechsel do Fehringa. Štajerci hočejo železnico doli do Radgone in do Rogatca in doseči hočejo Novo mesto, ker računajo, da ko bo zgrajena Belokranjska železnica, dobe direktno zvezo z Dunajem. Po tej proggi bi se zmanjšala daljava Dunaj—Spljet za 147 km. Še večjega pomena bo pa ta zveza, če se naredi naprej in se zveže od ene strani s Trstom, od druge pa s Puljem. Tekla bi od Kandije v smeri Soteska, Žužemberk, Zdenska vas, Dobropolje pri Zlebiču skozi Sodrsko dolino, Lož, Staritrč, Knežak, Ilirska Bistrica, Herpelje, od koder je že zveza, ki vodi v Trst na eni in na drugi strani v puljsko pristanišče.

11. Dogodek v cerkvi.

Doktor Mor me vzame večkrat seboj v svojo lekarno, da se pri njem nekoliko igram; ima tudi lahek koleselj in zelo hitrega konja. Nikdar pa ne smem biti v lekarni sam, ker ima po vseh policah polno strupenih zdravil. Včeraj ga pa moral nenadoma oditi k nekemu, ki ga je zadela kap in pri odhodu mi je zabičeval: »Jurček, ne gani se, dokler se ne vrnem!«

Sedel sem mirno in začelo se mi je zijati, da bi se mi bila skoraj glava preklala — kar stopi v lekarno stara gospica Bekstra, me pogleda srpo skozi očala in me vpraša, kje da je doktor.

»Odpoklicali so ga k bolniku, alj vam morem morda jaz s čim postreči, gospica?« vprašal sem jo zelo spoštljivo.

»Ti, Jurček Haker,« mi je odvrnila z visokim zaničljivim glasom. »Ti bi me gotovo precej zastrupil, če bi bila dovolj neumna in se pustila. Potrebujem le malo zdravila, za kar bi itak ne bilo treba veliko plačati.«

Rekli se je stegovala in ogledovala razne steklenice — pravijo, da je zelo lakomna, prava skupulja — in slednjič je našla steklenico praškov; hitro je vzela bel in višnjev zavitek ter položila pet krajcarjev na mizo.

Na mizi je stalo nekoliko vode in

LISTEK.

Iz dnevnika malega poredneža.

Ameriška humoreska.

(Dalle.)

Doktor Mor me je posadil na rame in nesel ven. Gotovo sem bil v začetku precej bled, ko so se mi pa pričeli smejati in vpiti, sem se razjezil in jim prav glasno rekel: »Someščani,« — tako je prišel namreč tudi papa svoj nagovor v mestni hiši — »dve vrsti nepričakovanih obiskovalcev sta danes presenetili našo družbo. Prvi tak gost se je pojavil na dvorišču — bil je dihur, in drugi pred vrati — vaša mačja godba. Sam ne vem, kateri izmed obeh mi je bolj povšeči. Lahko noč!«

»Slaven govornik lahko postaneš sčasoma, Jurček,« mi je rekel papa, ko je uvidel, da so vsi odšli kot potepeni psi; smejal se je tako dolgo, da se je njegova jeza name popolnoma razgubila. Moja najboljša obleka je pa uničena zakopali so jo na vrtu in jutri ne bom mogel v nedeljsko šolo. Zelo mi je žal, kajti hotel sem ravno jutri zamenjati svoj nož z krokodilčkom, ki je narejen iz elastike in ki ga je Hari

Hauk dobil od svoje tete; tako rad bi bil z njim Beti prestrašil.

Prihodnji teden je zahvalna nedelja. Upam in molim, da bom do takrat imel že novo obleko, kajti v gostje pričakujemo vse naše sorodnike Obeta se mnogo veselja. Zahvalna nedelja je za božičem, ki je še veselejši, najlepši praznik v letu. Otroci božične praznike zelo ljubijo; jaz sicer nekaj vem, kar ni res takrat, a povedati nočem nikomur.

Clovek bi skoraj ne verjel, koliko dobrih stvari je v meseni potici — meso, jabolka, mast, rozine, citrone, cimet, sneg, stopen iz jajc — včasih pa tudi tobak. Kuharica mi je dovolila, da sem smel gledati. Od Janezkove stare mame sem si brez njenega dovoljenja izposodil škatljico, v kateri ima tobak za nosljanje. Ker je izgledal popolnoma kot cimet, sem stresel vsega, kar ga je bilo v škatljici, v potico, ko se je kuharica podala slučajno v shrambo. Upam, da se bo zelo podal v potici.

Zopet je pretekel dan poln dela. Elza me je vzela popoldne s seboj na deželo. Sešel sem se tam z znanim dečkom; bili smo v gozdu samih orehovitih dreves, na trati se je paslo polno goveje živine. Orehe smo smeli jesti, kolikor se nam je poljubilo. Nek mož mi je razlagal, kako se kače love; prav čud-

no je to. Jaz se še ne morem preleviti, ker je nova obleka zakopana. Prvič te menda lahko zaprem, dragi dnevnik, z zavestjo, da se mi ni nič nerodnega pripetilo.

Elza je članica kluba lokostrelcev v našem mestu. Lok in puščice je vzela seboj, da se vadi v streljanju, ker je tukaj dovolj prostora. Ko je postala trudna, izposodila sva si z drugim dečkom njen lok.

Elza nama ga je prepustila pod pogojem, da ne streljava na hišo ali na kako žival. Šla sva na travnik, in pritrčila na prvo drevo velik kos časopisa za tarčo. Nagajale se nama pa zelo te presnete krave; ravno kadar sva merila, je gotovo prišla katera mimo najinega drevesa, kakor bi ne imela drugega posla. Konečno je zadela puščica najboljšo kravo dečkovega očeta v oko, ko se je hotela vleči v senco; nastal je zaradi tega tukaj velik nered v družbi.

Bojim se, da ne bo oče mojega prijatelja več trdil, kako ljubeznjiv in pridn deček da sem, ako bo zvečer v hlevu bolna krava, ki je imela največ mleka. Pa vsaj nisem tega nameraval, prav gotovo ne! Meril sem ves čas le na kos papirja in če si mi neumna krava ves čas nastavlja, čigava je krivda — njena ali moja?

Proga Postojna - Vipava.

Druga proga, ki si jo mislim, bi se odcepila pri Postojni in bi šla v smeri Vipava. Priklonila bi se progi Gorica—Ajdovališčina ali Gorica—Trst

Proga Ljubljana—Žiri—goriška meja.

Iz Ljubljane naj bi se gradila proga preko Žirov v Spodnjo Idrijo do goriške meje, ki bi bila dolga 80 km. Proga bi bila visoka proga. Od Spodnje Idrije bi vodila lahko štiri km dolga proga v Idrijo.

Proga Kamnik—Kranj—Žiri.

Četrta proga, ki si jo mislim, bi bila navezana na progo Zetweg—Celje in bi vodila v smeri Motnik, Kamnik, Kranj, Škofja Loka, Poljanska dolina do Žirov, kjer bi se vezala s progo Ljubljana—Idrija.

Z veseljem na praktično delo!

Če pridemo do teh železnic, se bo izpremenilo lice naše dežele. Potem bo tudi mogoče tu ali tam misliti na kako lokalno progo.

Ali, gospoda, samoobsebi se razume, da tako naenkrat ne dobimo železnic, ki jih potrebujemo. Potrebno bo stalno, krepko delo.

Kako se lotiti praktičnega dela?

Prvo, kar mora biti, je projekt. Dokler ga ni, se ne more resno govoriti o železnici. Če poslanec zahteva v ministrstvu železnico, ga predvsem vprašajo: Ali imate projekt? Kje teče nameravana proga? Koliko bi stala? Koliko bi nesla?

Napravimo si železniške projekte pri zanesljivih tvrdkah, da se reč resno prične.

Rekel bo kdo, saj so državni inženjerji. Ti gospodje državni inženjerji res delajo silno natančno ali še bolj počasi. Morebiti bi nobeden izmed nas ne doživel izdelanih projektov, ako bi se na nje zanašali.

Napravit bomo morali projekte sami. Res je, ti projekti ne bodo zastoj. Ni misliti, da bi mogli stroške sami pokriti, ker bodo stali do 400.000 kron, nameravane železnice, nad 400 km, pa 130.000.000 kron. Če se železnica zida, povrne država stroške projektov s 4 odstotki.

Kar se države tiče, bo država sigurno in izdatno podpirala izdelovanje projektov, kar je timgotovejšje, ker izkazuje Kranjska kakor vse druge dežele velik primanjkljaj.

Ali prava sreča je, da smo takrat, ko smo gradili dolenjske železnice, ustanovili garancijski fond, ki znaša že 1.286.000 kron, in ki bo še tekom leta 1910 narasel na 1.400.000 K. Ta fond je imel prvotno namen, da pokrije deficit, ki bi nastal pri Dolenjski železnici. A dolenjske železnice so dovolj krepke, da izhajajo brez deficita. Kakor hitro se zgradi Belokranjska železnica, ni nobenega dvoma, da se Dolenjska železnica podpravi. Država ne bo mogla trpeti, da bo v omrežju od Solnograda doli zasebna železnica.

Od tega fonda lahko deželni zbor dovoli toliko denarja, da se pokrijejo stroški za napravo projektov.

Sami napravimo projekte in organiziramo celo deželo, da bo stopila na noge in delala v tem smislu.

Centralni odbor

v Ljubljani, ki ne obstojaj iz preveč oseb, mora biti središče akcije za železnice. Razvija naj agilnost, v zvezi mora biti z ministrstvom, z vojno upravo. Vodi naj posle z dotičnimi lokalni-

mi odbori. Govornik nato razmotriva pomen in važnost lokalnih odborov.

Kranjska na noge!

Pri tej stvari ne smemo cepiti moči. Po drugih deželah že živahno delujejo za razširjenje železnic. Celo Dalmacija se je dvignila. Na Štajerskem živahno delujejo v tem smislu. Mi Kranjci ne smemo zaostati. Kliče zborovalcem:

»Kranjci, na noge!»

»Kranjci, naprejte!»

RAZPRAVA IN SKLEPI.

Pri razpravi prvi govori deželni odbornik prof. E. Jarc, ki predlaga sledečo resolucijo:

V polnem prepričanju, da je za gospodarsko povzdigo južnih dežel naše državne polovice nujno potrebna izpopolnitev železniškega omrežja v njihovem ozemlju, pa tudi v zavesti, da politične razmere naravnost silijo državo, naj z izpopolnjenimi železniškimi progami dvigne zaklade, ki jih ima v nadarjenem, po napredku koprnečem ljudstvu v omenjenih deželah in naj tako obenem izvrši, kar neobhodno potrebuje v varstvo svojih juniž mej, izjavlja:

I.

Zvršitev železniških zvez: Polzela ali Rečica-Kamniška železnica-Kranj-Žiri, nadaljevanje železnice z Dunaja skozi Wechsel in vzhodno Štajersko preko Save čez Novo mesto-Žužemberk, Dobropolje-Sodražica-Bloke-Lož do Herpelj;

proga iz Postojne v Vipavsko dolino proga Ljubljana-Žiri-Idrija-Sv. Lucija je življenjska potreba južnih dežel in celega cesarstva.

II.

Shod pozivlje vse deželne in državne poslance, vse javne zastope tega ozemlja, pa tudi vse ljudstvo skupno in vsakega posebej, naj z združenimi močmi složno uporabijo vsa sredstva, da se to izvrši.

III.

Da se organizuje skupno, določi shod:

- glavni odbor za Kranjsko, obstoječ iz 14 oseb, ki ima vrhovno vodstvo nad vsem, kar se tiče zvršitve sklenjenega programa in ki naj bo v najtesnejšem stiku s podobnimi organizacijami sosednjih dežel;
 - posamne odbore, ki naj vsak v svojem delokrogu podpira vzajemne namene.
- Ti odbori naj se sestavijo tako-le:
- Za zvezo Polzela - Žiri en odbor. Skrb, da se sestavi, se prepusti A. Mejaču, županu v Kaplji vasi;
 - za progo Krško-Žužemberk en odbor. Za njegovo ustanovitev naj poskrbi poslanec dr. Hočevnar;
 - za progo Krško-Žužemberk en odbor. Za njegovo ustanovitev naj poskrbi poslanec dr. Hočevnar;
 - za progo Žužemberk-Stari trg en odbor, ki poskrbi zanj dež. poslanec Bartol;
 - za progo Postojna-Vipava odbor, za katerega poskrbi A. Uršič iz Št. Vid pri Vipavi;
 - za progo Ljubljana do goriške meje naj posluje dosežani konzorcij;
 - za progo Loka-Železniki odbor, za katerega ima skrb posl. Demšar.

Poslanec Bartol z velikim veseljem pozdravlja shod. Osebito ga veseli, ker se je deželni glavar pl. Šuklje tako toplotno zavzel za transverzalko.

Ljubljanski župan Hribar naglašja, da pritruje programu. Želi progo: Polzela, Motnik, Kamnik, od Ljubljane čez Hotedršico-Štanjel.

Poslanec dr. Benkovič

pozdravlja shod kot štajerski poslanec. Želel bi, da bi imel shod splošnejši značaj. Poroča, kaj da se je vse storilo glede na izpeljavo železnic, o katerih se danes razpravlja. Predlaga sledečo resolucijo:

C. kr. vlada se poziva, da v bodočo predlogo o lokalnih železnicah vzame progo Polzela-Kamnik kot stavbo na državne stroške.

Nadaljni predlogi.

Silvester Škerbinc, ravnatelj »Gospodarske zveze«, predlaga sledečo resolucijo:

1. Zborovalci pozivajo vse mero-dajne činitelje, osebito klube naših državnih poslancev, naš deželni zbor in trgovsko in obrtno zbornico, naj se z vso energijo zavzamejo pri c. kr. vladi, da se

I.

pospeši zgradba Belokranjske železnice.

II.

Pri oddaji gradbe železniških prog naj se ta razdeli v manjša gradbena dela, da bodo zamogle pri oddaji konkurirati tudi naše domače podjetniške tvrdke, in

III.

naj se ozira pri oddaji v prvi vrsti na naše domače tvrdke.

Dr. E. Lampe

obžaluje, ker so prišle v razpravo tudi podrobnosti. Danes smo tu, da ne trisiramo, marveč da demonstriramo. — Predlaga sledečo resolucijo:

Glavnemu odboru se naroča, naj takoj stopi v stik z vlado, z vodstvom vojaške uprave, z javnimi zastopi in s prizadetimi posamniki ter si zagotovi potrebna denarna sredstva, s katerimi naj se izdelajo v sporazumu z železniškim in vojnim ministrom podrobni splošni načrti, kolikor jih še ni gotovih.

Pri sestavi načrtov naj se glavni odbor ozira po možnosti na utemeljene prošnje in zahteve podrobnega, lokalnega značaja, ki se mu izroče.

V glavnem odboru so:

- Deželni glavar;
 - zastopnik kranjskih deželnih poslancev;
 - načelniki, oziroma delegati posameznih odborov (7);
 - zastopnik ljubljanskega mesta;
 - zastopnik trgovske in obrtne zbornice;
 - zastopnika veleposestva (2);
 - predsednik današnjemu shodu.
- Skupno 14.

Dokler se ne konstituira glavni odbor, vodi vse posle, ki se ga tičejo, deželni glavar.

Posamni odbori morajo imeti vsaj pet članov, sme se pa to število do dvanajst pomnožiti s tem, da sami pokličejo sposobne osebe v svoj odbor.

Posamni odbori se sestavijo tako, da pooblašenci današnjega shoda povabijo zavedne interese svoje okrožja k sestanku, kjer se ne glede na število udeležencev izvolijo odboro-vi člani. Vsak odbor mora svojo ustanovitev in vsako izpremembo naznani glavnemu odboru.

Na predlog poslanca Mandlja se sklene konec debate. Govori še dr. Eger, ki pozdravlja razviti program in predlaga:

Osrednji odbor se pooblašča, da projekte, predložene mu po krajevnih odborih, tudi krepko podpira, zlasti na ta način, da pokrije stroške za načrte iz fondov, ki so mu na razpolago.

Mandelj

naglašja, da ima današnji shod namen osnovati deželni železniški odbor, ki v zadevah železniških zgradb stopi v stik z vlado in drugimi deželnimi konsorciji. Izreka željo, da se vpoštevajo tudi želje Trebanjskega in Mokronoškega okraja glede železniške zveze Radeče-Št. Janž - Trebnje - Žužemberk. Dekan ugovarja Hribarjev izjavjanjem.

Shod nato z velikim navdušenjem pritrdi resolucijam, ki so jih stavili deželni odbornik Jarc, dr. Benkovič, Škerbinc in dr. Evgen Lampe, nakar zaključijo predsednik demonstrativen shod za prepotrebne nove kranjske železnice.

Ljubljanski občinski svet.

Včeraj zvečer je bila kratka seja ljubljanskega občinskega sveta. Za overovatelja zapisnika je imenoval župan svetnika Kozaka in dr. Majarona.

Proračun mestne klavnice.

O proračunu mestne klavnice poroča dr. Tavčar. Na podlagi računov prejšnjih let so se določile potrebščine 36.000 K. V to vsoto pa so pozabili všteti 900 K, plačo novemu pazniku. Pokritje znaša 56.076 K, v katero je všteto 5500 kron, vsota, določena za napravo novih svinjakov. Čistega dobička bi bilo torej v letu 1910. 19.476 kron. Poročilo se odobri. — Občinski svet je sklenil, naj se osnuje posebna komisija za ogledovanje konfiskovanega mesa. Po drugih mestih nimajo take komisije, ki bi omejevala avtoriteto živinozdravnikov. Klavnično ravnanje predlaga, naj se taka komisija ne ustanovi. Predlog se sprejme. — Župan je predlagal, naj se določi dvojno ogledarijo, t. j. 3 K 20 vin. za prešiče, klane doma za lastno uporabo. Predlog se odkloni, ker se pripravlja v državnem zboru zakon, po katerem se bodo morali sploh regulativni klavnice izpremeniti.

Posojilo mestne zastavljavnice.

Dr. Majaron poroča, da je mestna zastavljavnica najela pri »Kreditni banki« 100.000 K posojila. Ker pa je to posojilo predrago, se je obrnil župan do »Mestne hranilnice« za posojilo 200 tisoč kron s 4½% obrestovanjem. Posojilo se dobi, treba pa je deželnega zakona. Glasovalo je za predlog 23 svetnikov.

Posojilo mestne občine. — Prodaja mestnih parcel. — Vodovod.

Poročevalec Milohnoja predlaga, naj se doseže od deželnega zbora zakon, po katerem bi smela mestna občina najeti drugi del posojila, dovoljenega z Najvišjim odlokom z dne 13. avgusta 1909. 1.450.000 kron proti 4½% obrestovanju in ne 4¼%. Predlog se sprejme. — Odobri se predlog, da se sprejme ponudbo Josipa Mayra za prodajo srednje parcele ob Fran Jožefa cesti na stavbišču prejšnjega vojaškega oskrbovališča. Mayerju se proda omejena parcela z notranjo za 37.500 K, plačati mora vse stroške kupne pogodbe, prepisovanja in odkupnine. Odklonila se je ponudba Viljema Treota, ki je ponujal za srednjo parcelo brez notranje 21.000 K. — Na predlog dr. Trillerja se dovoli, da se spremeni re-verz, ki ga je podpisala občina južni železnici, in sicer, da sme polagati občina vodovodne cevi v železniškem podvozu na Martinovi cesti. — Javni seji je sledila tajna.

Deželni zbor kranjski.

XX. SEJA KRANJSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Ljubljana, 26. jan. 1910.

Deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje otvori sejo. Zapisnikarja sta dr. Zajec in baron Born. Deželno vlado zastopa baron Schwarz. Glavar nazna-ni, da je vložil poslanec Gangl nujni predlog v zadevi kaznovanja prisiljen-cev. Poslanec Lavrenčič je vložil sledeči nujni predlog:

O REGULACIJI BOHINJSKE BISTRICE.

Poslanci Lavrenčič, dr. Krek in tovariši so v zadevi regulacije Bistrice vložili sledeči nujni predlog:

Kamniška Bistrica najrapidnejše nadaljuje svoja razdejavanja. V nevarnosti niso več samo zemljišča, ampak tudi posamne hiše, cele vasi in še celo življenje njunih prebivalcev.

Visoki deželni zbor!

1. Deželna vlada se pozivlja, da sporazumno z deželnim odborom nemudoma oskrbi korekturo projekta za

skledica s sladkorjem. Vprašal sem, če naj ji zmešam praške. Ker je računala na to, da bo dobila sladkor zastoj, mi je pritrdila. Zmešal sem dobro ter nisem hranil sladkorja, potem pa rekel, da naj najprej izpije višnjevo in zatem belo tekočino, kar je tudi na mestu storila. Po preteku ene minute jo je pa prijel, strašno prijel! Ne morem razumeti, kaj ji je tako škodovalo, praški so bili vendar pravi. Opohtela se je in zgrudila na tla, v obraz po postala črna, kakor da bi se bila tinte napila; le malo je manjkalo, da se ni zadušila. Tekel sem ven na ulico, da bi polkical doktorja, a nisem ga mogel najti; povedal sem zato nekaterim drugim ljudem, da gospica Bekstra umira v lekarni, nakar so šli z menoj in jo vzdignili ter položili na divan.

Pri padcu si je razbila očala in raztrgala obleko, v oči so ji pa silile solze, kakor bi šla za pogrebom.

Izpraševali so jo, kaj ji je in pravila jim je, da ni zdravilo v pravem času in redu izpila, ker je mešanica zavrela šele v njenem želodcu mesto v kozarcu. Morda ima prav. Plačala je za praške le pet krajcarjev, a nova očala stanejo najmanj petdeset, torej po mojem mnenju ni toliko prihranila, kot je

za nohtom črnega. Žugala mi je pri odhodu s svojim zelenim dežnikom, kakor bi bil jaz vse zakrivil. Zakaj je pa hotela zdravnika goljufati.

Pogledal sem v miznico in zagledal notri krasno šatuljo iz marokanskega usnja. Mislim sem si, da je gotovo kak nakit spravljen v njej, ko pa odprem, sem zagledal same male nožičke in druge podobne stvari. Strahovito je bilo vse nabrušeno. Kmalu potem stopi v lekarno mala deklica ter vprašuje po zdravniku, da bi ji izrezal malo treščico, ki si jo je zadržila v roko, z drugo roko mi je pa ponujala 25 krajcarjev. Gotovo se je morala drsati po držajih pri stopnjicah. Rekel sem ji, naj počaka, ker bo doktor kmalu prišel, a odvrnila mi je, da jo grozno boli in zato sem ji poln usmiljenja dejal: »Če boš držala roko popolnoma mirno, ti pa jaz izrežem.« toda bilo je zastoj; v najbolj neprilicnem trenutku je namreč krenila z roko in čez celo dlan sem ji napravil dolgo, zevajočo zarezo. Ako bi bila ostala mirna, ne bilo bi se kaj takega pripetilo.

Kri je kapljala na novo preprogo in naročil sem hitro deklici, da gre domov k materi, ki naj ji rano obveže. Med tem časom se je že precej zvečerilo in krulilo mi je že tudi v želodcu, radi

česar se mi ni zdelo umestno pričakovati, kedaj da pride doktor in zapazi krvavi madež na preprogi. Bal sem se pa, da po mojem odhodu prilomasti kak uzmovič in odnese, kar mu bo mogoče; šel sem v čumnat in privlekel ven človeški sklete, katerega sem posadil v lekarno na stol in mu položil med koščene prste velik nož za seciranje. Iz steklenice sem potem vlij na beli papir nekoliko fosforja, ki se po noči sveti in potem leskeč papir vtaknil kostenjaku v globoke očesne jamicе. Bil je strahovit pogled, pred katerim je moral zbežati vsak tat; pustil sem torej lekarno pod varstvom kostenjaka in šel domov večerjat.

Doktor pravi sedaj, da mi ne bo izročil več varuštva nad svojo lekarno; starikava gospa Bekstra kar divja, ako se spomni name. Zgodilo se je pa še nekaj. Emelini Elder so se vneli možgani, in sicer radi te-le malenkosti: Pritekla je oni večer z največjo naglico v lekarno kupiti si troho kloroforma zoper zobobol; ko je pa vstopila, je nadomoma zazrla na stolu moža iz samih kosti, ki je z bliščečimi očmi bulil v njo — bilo je namreč že temno. Vzkriknila je in se onesvestila.

(Dalje.)

regulacijo Bistrice v zmislu navodil poljedelskega ministrstva, da se bo načrt zakona že letos obravnaval v deželni zboru in se bo že letos pričelo s tako potrebnim delom.

2. Deželni odbor ukreni kar najhitreje v Ihanu in Dolu najpotrebnejše, da se zabrani sicer neizogibna katastrofa.

Poslanec Piber je vložil sledeči dve interpelaciji:

PROTI POSTOPANJU GOZDNEGA OSKRBNIKA NA BLEDU.

Poslanec Piber, Pogačnik in tovariši vložijo sledečo interpelacijo:

Minulo leto so kmetje-živilorejci v občinah Bohinjska Srednja vas, Gorje in Bled radi dolge zime in pomanjkanja krme bili prisiljeni gnati živino prej kakor druga leta v planine; storiti so to morali, če so se hoteli gospodarsko ohraniti. Pri izvrševanju paše se je pa lahko primerilo, da je živina vkljub skrbnemu varstvu pastirjev prestopila svet verskega zaklada, na katerem imajo pač kmetje servitutno pašno pravico. Res, svet je bil zaklinčan, toda večkrat je nemogoče, zlasti v vročini, zabraniti lačni živali vstop v zaklinčan vrt.

Gozdni čuvaji so po strogem naročilo gozdnega oskrbnikstva na Bledu brezobzirno vsak najmanjši slučaj, če je trajal še tako malo časa, naznanili, gozdno oskrbnikstvo pa je potem po zastarelem tarifu, ne da bi se konstatirala faktična škoda, odredilo občutne denarne kazni zapisanim živilorejcem.

Pri tem naznanilu, oziroma zapisovanju se je postopalo naravnost krivično.

Gozdni čuvaj je štirim posestnikom v Srednji Vasi zapisal 47 krav, dasi jih vsi skupaj niso imeli toliko na planini; imeli so jih le 36. Krivično je torej ovadil 11 krav in krivično tudi prisodil denarne odškodnine posameznim posestnikom. Ni čuda, saj se gozdni čuvaj lahko zmoti in to tembolj, ker je podobna žival živali. S tem pa ni rečeno, da bi gozdni čuvaji le pomotoma zapisavali živali, ne, to storijo po strogem ukazu gozdnega oskrbnika. Leta 1909. je bilo nad 500 ovadb. Na celotnem ostalem Kranjskem jih ni toliko. Pripomnimo še, ljudje so se zanašali na prijazne in blagohotne izjave gospodov ob priliki komisijonalnega obhoda od 21. septembra do 6. oktobra 1908. Žal, britko so se varali. Ker tako kruto tolmačenje gozdnega zakona uničuje našo živilorejo, kar ne more biti v interesu visokega c. kr. poljedelskega ministrstva, ki živilorejo drage volje podpira, vprašamo podpisanci:

1. Ali hoče gosp. deželni predsednik pri visokem poljedelskem ministru posredovati, da njemu podrejeni organi ne bodo tako kruto izvajali gozdnega zakona v škodo gorenjskim živilorejcem po planinskih krajih.

2. Ali hoče izposlovati, da bo visoko poljedelsko ministru odpustilo prisojene gozdne odškodnine prosilcem živilorejcem.

V upravnih odsekih

se izvoli mesto odstopiškega dr. Tavčarja poslanec dr. Novak.

O pomanjkljivosti železniških zatvornic pri Bohinjski železnici so interpelirali poslanec Piber in tovariši.

Preosnova c. kr. rudniške šole v Idriji v splošno ljudsko šolo.

Finančnemu odseku se nakaže poročilo kranjskega deželnega odbora z dne 2. aprila 1906. z ozirom na preosnovo c. kr. rudniške šole v Idriji v splošno javno ljudsko šolo. Izročil je to zadevo c. kr. deželni šolski svet z dopisom z dne 24. avgusta 1903. C. kr. deželni šolski svet je naznanil 6. februarja 1906. deželnemu odboru, da erar ne more prevzeti odgovornosti za sedanjim razmeram in zahtevam primerne izobrazbo šolske mladine. Poljedelsko ministru je izjavilo, da da idrijski občini sedanje poslopje toliko časa na razpolago, če občina povrača c. kr. rudniškemu ravnateljstvu vse stroške za vzdrževanje poslopja in davke. Dne 14. marca 1906. se je vršila v Logatcu komisijiska obravnava. Zastopnik kranjskega deželnega odbora je izjavil, da je prevzete šole po erarju koncesija, dana deželi in da so tudi prostovoljne obveznosti smatrati za pravno veljavne. V zadevi mora sklepati deželni zbor, ker brez njegovega pritrdila se tudi učiteljsko osebje ne more prevzeti v status kranjskih učiteljev. Sliče stališče je zavzela tudi idrijska občina.

Preložitev Markotovega klanca.

V poročilu z dne 31. marca 1906. priporoča deželni odbor deželnemu zboru skleniti postavbo, po kateri se odobri preložitev Markotovega klanca na

deželni cesti Pljuska-Litija v dolgosti 1100 metrov. Stroški so proračunani na 13.000 kron. Dežela bi prispevala 6500, višnjegorski okrajno-cestni odbor tudi 6500 kron.

Predlog se nakaže odseku.

Učiteljski dopusti in nadomestovanje ob učiteljskih tečajih.

Deželni odbor priporoča v svojem poročilu z dne 4. majnika 1906. deželnemu zboru, naj načeloma pritrdi, da se morebitnim udeležencem tečaja za meščanske šole z dežele podeli dopust v javnoljudskem službovanju in se za njihovo nadomestovanje nastavijo provizorične učiteljske moči ob stroških normalnošolskega zaklada. Poročilo se nakaže odseku.

Samostojna krajna občina Sora.

Odseku se nakaže poročilo deželnega odbora z dne 29. majnika 1906., ki priporoča, naj deželni zbor sklone postavbo, po kateri se davčni občini Draga in Sora izločita iz krajne občine Medvode ter ustanovita kot samostojna krajna občina Sora.

Vpeljava kanalskih pristojbin v Ljubljani.

Deželni odbor priporoča v poročilu z dne 16. julija 1906. deželnemu zboru, naj odobri postavbo, po kateri bi se pobirala v Ljubljani kanalska pristojbina po 6 vinarjev od vsakega m² zazidane ploskve stanovaščišč, delavnic, pralnic, kuhinj in hlevov. Izvzete so hiše z lastnimi kanali, ki so zvezani z Ljubljano. Dohodek kanalske pristojbine je proračunan na okroglo 40 tisoč kron letno. Sprejet je bil dotični Hribarjev predlog v ljubljanskem občinskem svetu z 12 izmed 20 glasov. Poročilo se odkaže odseku.

Razširjenje delokroga kmetijsko-kemičnega preizkuševališča.

Deželni odbor je poročal dne 5. januarja 1907. deželnemu zboru o prošnji kuratorija kmetijsko-kemičnega preizkuševališča v svrhu preiskovanja živil. Predlaga, naj deželni zbor sklone, kar se mu vidi primerno. Poročilo se odstavi odseku.

Deželna podpora za vzorno zložbo poljedelskih zemljišč.

V poročilu z dne 16. januarja 1907. priporoča deželni odbor deželnemu zboru: »V svrhu izvršitve vzorne zložbe poljedelskih zemljišč se dovoli iz deželnega zaklada prispevek v visokosti 25 % dotične potrebščine s pridržkom, da se ostali del stroškov pokrije s prispevki države in udeležencev.« Poročilo se odkaže odseku.

Za uravnavo Save med Kresniškimi Poljanami in Ribičami.

Kranjski deželni odbor predlaga s svojim poročilom z dne 19. marca 1907. deželnemu zboru: K stroškom, ki so proračunani na 113.000 K za uravnavo Save med Kresniškimi Poljanami in Ribičami, ki jo namerava izvršiti c. kr. vlada in k stroškom za zgradbo v zavarovanje bregov pri Ponovičah se dovoli iz deželnih sredstev 6% prispevek v skupnem znesku 9240 kron.

Pobiranje naklade od dohodkov najemščin v Ljubljani.

Deželni odbor priporoča deželnemu zboru v dopisu z dne 11. t. m. deželnemu zboru:

Deželnemu stolnemu mestu Ljubljani se dovoljuje, kakor do zdaj, tako tudi od 1. januarja 1910. do konca leta 1919. pobirati naklade od dohodkov najemščin, tako da so najemščine pod 100 kron popolnoma proste, od najemščin od 100 K do vseh 200 K pa se plača naklad na leto po 2 vin. in od najemščin nad 200 K naklad po 4 vin. od vsake krone najemščine.

Poročilo se odkaže odseku.

Prodaja dela grmski šoli pripadajočega zemljišča.

Po dopisu z dne 24. decembra 1907. si izproša deželni odbor pooblastilo, da sme odprodati 15.217 m² sveta, ki pripada grmski šoli ter da sme porabiti izkupilo za nakup primerne gozda za grmsko šolo. Poročilo se odstopi odseku.

Izpremema postavbe o zložbi zemljišč.

Deželni odbor predlaga poročilo z dne 13. t. m., v katerem se predloži zakonski načrt z ozirom na izpremema postavbe z dne 7. novembra 1900, dež. zak. št. 28, o zložbi poljedelskih zemljišč v ustavno obravnavo. Postava se po nameravani izpremami izdatno izpremeni. Predlog se nakaže odseku.

Podpora vsled predlanske suše prizadetim kranjskim živilorejcem.

S poročilom z dne 13. t. m. priporoča deželni odbor deželnemu zboru: Visoki deželni zbor blagovoli k stroškom državne pomočne akcije za razdelitev krmil po izredni suši v poletju 1908. prizadetim živilorejcem do-

voliti čimnajvišji prispevek na račun deželnega zaklada.

Poročilo se nakaže odseku.

Vodovodna naklada za Kranj.

Kranjski deželni odbor priporoča deželnemu zboru zakonski načrt v obdobje, po katerem se dovoljuje mestni občini Kranj, da sme pobirati v pokritje stroškov za kranjski vodovod 5 % naklado od k hišno-najemnemu davku napovedane, odnosno od davčnega urada ugotovljene najemščine, oziroma od ucenjene najemne vrednosti prostorov onih poslopij v Kranju, mimo katerih so cevi kranjskega vodovoda tako položene, da se poslopja lahko preskrbujejo z vodo.

Predlog se odstopi odseku.

Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem.

Deželni odbor priporoča v dopisu z dne 17. t. m. deželnemu zboru, naj se organizacijski statut »Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani« na željo ministrstva, kakor tudi z ozirom na potrebo, da dobi tudi domača obrt zastopstvo v kuratoriju, tako izpremeni, da se nadomestita besedi mala obrt v »obrti srednjega stanu« in da se primerno pomnoži število članov kuratorija.

Pri tej točki predlaga poslanec dr. Žitnik, naj se o izpremembah organizacijskega statuta »Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani« takoj razpravlja. Ker je predlog obveljal, poroča takoj dež. odbor prof. Jarc o nameravanih izpremembah, ki obveljajo brez vsake izpremembe soglasno.

Nove gozdne uredbe.

Deželni odbor predlaga poročilo z dne 19. t. m. v zadevi nove uredbe in odkupa vredenosti pravic drvarjenja, pa še in prejemanja gozdnih pridelkov ter zavarovanja pravic gozdnih upravičencev. Zakonski načrt, ki obsega 42 paragrafov, se odstopi odseku.

IZPREMEMBA ŠTATUTA TRGOVSKE ŠOLE.

(Poroča posl. Zabret.)

Poročevalec predlaga v imenu šolskega odseka:

Statut naj se izpremeni bistveno tako, da slove 3. odstavek § 28.:

»Redni učitelji dobivajo aktivitetno doklado, ki je enaka oni državnih učnih oseb 9. čina. Ravnatelj dobi aktivitetno doklado v enaki višini, kakor je določena za državne učne osebe 8. čina.

Vsi učitelji in ravnatelj so dolžni poučevati po svoji zmognosti in po potrebi na vseh oddelkih zavoda. Učna obveznost znaša za ravnatelja po 12 ur, za ostale učitelje po 20 ur na teden. Organizacijske določbe, učni in disciplinarni red za zadržno šolo v Ljubljani se vračajo deželnemu odboru z naročilom, da ga predloži znova, ko bo končno poizvedel mnenje državne oblasti. — Druge izpremembe niso bistvene.

Glavne razprave se udeleže posl. Gangl, ki pravi, da je zadeva trgovske šole zavita v meglo. Poslanec Eger želi, naj bi dobili nemški obiskovalci Mahrove trgovske šole pet ustanov po 300 K.

Prof. Jarc odgovarja Ganglu, da kar se tiče jasnosti, je mogoče, da Gangl ne vidi dobro, ker ne biva v Ljubljani. (Veselo.) Vsak poslanec se lahko prepriča v registraturi o vsem, kar hoče. »Zadržna zveza« je bila tisti faktor, ki je izprožil Zadržno šolo. Po našem zgledu se je ustanovila zadržna šola na Dunaju. »Merkur« mu je simpatičen, a trgovci so že tako zastopani po gremiju.

Poslanec dr. Novak se jezi, ker ni v kuratoriju »Zveza slovenskih zadrug« zastopana. Zaletava se nato v S. L. S., češ, da je Nemcem bolj prijazna kakor liberalcem in se pritožuje glede nameščenja v Beli Peči.

Odgovor Novakovim natolcevanjem.

Dr. Lampe izvaja med drugim: Besede, ki jih je izrekel dr. Novak, me izzivajo, da odgovorim. Dr. Novakov predlog je kaj čuden. Pravi, naj imata obe zadržni organizaciji v kuratoriju svojega zastopnika ali pa nobena. Mi ne poznamo političnega združništva. Zadržništvo se ne sme presojati s političnega stališča. Zavrne dr. Novakov izrek, da stoji »Zadržna zveza« pod pokroviteljstvom S. L. S. Zadruge so nastale same. Po lastni volji in po lastnem prepričanju je ljudstvo ustanovljalo zadruge. Dr. Novak je priznal, da je »Zveza slovenskih zadrug« politična.

Pri imenovanju učitelja v Beli Peči se je oglasilo več kompetentov. Med dvema slovenskima prosilcema je bil eden prej discipliniran, drugi je pa bil v disciplinarni preiskavi. Govoril je dr. Novak o nemški zvezi.

Gospodje, jaz mislim, da dr. Novak tukaj nima pravice, da govori v imenu trgovske zbornice. Saj še ni ravno tako dolgo, da ste pri nemško-slovenski zvezi izdali slovenstvo in ko bi vam kazalo, precej se zvezete z njimi.

Kar se tiče Geilhoferja, sem se prepričal, da je dober uradnik.

DR. KREK

izvaja: Naravnost povem, da mi niso bile vseč dr. Lampetove besede, ker tako trdosrčni vendar ne smemo biti, da bi jim izvili tisto trhlo orožje o nemški zvezi iz rok. Gospodom smo izvili vse orožje iz rok. Psovali so nas z ignoranti, rekli, da smo brez vsakega razuma, nesposobni, da živimo v taki družbi, kakor je liberalna. Naj se nikdar več v tej zbornici ne odgovarja na taka očitjanja.

Zadržništvo ne sme biti politično. »Zadržna zveza« ni politična. Nikdar ni načelnik vplival na uradništvo v političnem oziru. »Zadržna zveza« je po moji iniciativi in po mojem načrtu izprožila ustanovitev zadržne šole. S tem tipom se pečajo tudi na Dunaju.

Novak očita Kreku, češ, da je napovedal »Zvezi slovenskih zadrug« boj.

Dr. Krek.

Jaz nisem nikoli napovedal boja »Zvezi slovenskih zadrug«. Res je tole: Nasprotstvo je nastalo, ko se je pokazalo popolnoma notorično, da je delovanje z gospodi nemogoče, ker besede, ki so jo dali, ne drže. Moje stališče je bilo, naj politično bolj vešče ljudi dajo v načelstvo ali v nadzorstvo. Ti ljudje so pomagali delati konkurenčne zadruge. Ko se je šlo za ustanovitev »Mlekarske zadrug«, smo koncedirali, kar se je zahtevalo. Obetov ni nihče izpolnil. Zavoljo tega ogorčen sem izjavil, da v tej smeri napovedujem »Zvezi slovenskih zadrug« boj do noža. Po moji sodbi je največje zlo, ker se cenijo včasih hvala ali graja od nasprotne strani. Glavna stvar je, da se mi zaupa v lastni stranki. (Pritrjevanje.)

Dr. Lampe.

Nihče ni pričakoval debate o zadržništvu. Zdaj si povejmo vse.

Vi ste bili najhujši sovražniki zadržništva. Kdo je bil, ki je hotel vse uničiti. Stali ste na strani oderuhov. Stenografični zapisniki dokazujejo, da so voditelji liberalne stranke zlorabljali zadržništvo. (Liberalci dvijajo, kriče.) Liberalizem in zadržništvo sta si bistveno nasprotna. Liberalna misel je vse poizkusiti, da zatre v kali vsako zadržništvo. Proti rajfajzovkam, proti vsem ste bili. Le tiste zadruge so bile vam všeč, ki so bile v rokah posameznih magnatov. Ko ste pa videli, da vam vsi beriči ne zatro zadržništva, ste pa sami začeli snovati zadruge.

Vse številke »Zveze slovenskih zadrug« so brezpomembne, na papirju; vem, kako ste ropali pri celjski zvezi. Vaša zveza ne bo ostala.

Liberalci so med dr. Lampetovim govorom besneli jeze. Le počasi se pomirje, nakaž se odobri Statut po poročevalčevih predlogih, ko je še govoril dr. Novak, ki so ga motili še lastni pristasi, ki so se še togotili na dr. Lampeta.

Idrijske grablje.

Z ozirom na nujni predlog poslanca Gangla predlaga finančni odsek, da se priporoča državi, naj priskoči uspešno na pomoč oškodovancem po povodnji, povzročeni po znanih idrijskih grabljah. Gangl ostro nastopi proti predlogu finančnega odseka. Dr. Krek odločno zagovarja stališče finančnega odseka. V slučajih uime mora priskočiti na pomoč država. Če bi uvedli to prakso, potem zaprimo vrata te zbornice. Dr. Šusteršič: Deželni zbor je pred nekaterimi leti na moj predlog sklenil, da da v slučaju uim 50.000 K. Posledica je bila, da ni dala država nobene podpore in je potoval denar v Galicijo. Dr. Lampe: Gangl je zasakal, kakor da ima dežela kako mrznjo do Idrije. Deželni odbor nasproti Idriji ravno tako nastopa, kakor proti vsem drugim občinam. V Idriji štiti deželni odbor idrijskega davkoplačevalca proti političnemu izkoriščanju večine občinskega zastopa. Varuje ga proti izkoriščanju združenega bloka.

Govore še dr. Novak, Gangl in poslanec Povše, ki zavrača očitke, da bi se za logaški okraj ne storila dolžnost. Ustavni odsek je sklenil, da zahteva najodločnejše odpravo grabelj. Ob tej priliki tudi naznani, da se bo uravnala Likava, kar bo stalo 225.000 kron. Predlog finančnega odseka je obveljal. Glavar prekine ob 12. uri 25 minut sejo, ki se nadaljuje ob 3. uri popoldne.

Ali ste pridobili „Slovenca“ katkega novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Nov komet.

Dobili smo naslednja poročila:

Tinjan pri Trstu: V nedeljo, dne 23. januarja, zvečer ob 6. uri, smo videli tukaj na Tinjanu pri Trstu 372 m nad morjem zvezdo repatico. Videli smo jo na tistem kraju, kjer je pred eno uro zahajalo solnce. Glavo je imela nizdol, rep pa skoro v ravni črti navzgor. Bila je dosti svetla, ker se je dobro videla, dasiravno je v tistem času že svetila luna. Ob pol sedmih zvečer je zašla.

Kontovelj pri Trstu, 24. januarja. Včeraj zvečer okoli 6. ure (nedelja, 23. januarja) smo tukaj opazili na zapadu veličastno neznano repatico. Njen rep se je prav dobro videl, bil je ogromen. Zvezda sama je rdečkaste, ognjene barve. Okoli 7. ure je zatonila na obzorju pod morsk gladino.

Pulj, 24. januarja. V nedeljo zvečer od pol 6. do četrta na 7. uro se je videl tu velik komet. Splošno se je mislilo, da je to za marec ali april napovedan Halleyev komet. Danes se je zvedelo, da je bil to od Draka v Johannsburgu v Transvalu najdeni komet. Poroča se, da je Drak takoj brzojavno obvestil vse svetovne zvezdarne o najdenem kometu. Imel je za oko kakih 10 do 15 m dolg rep in nebo v bližini repa se je prav lepo svitalo. Bil je krasen pogled na to redko prikazen, posebno še, ker je bila repatica ravno nad morjem in ni moglo ničesar očesa motiti.

Stajerske novice.

š Boj za št. IIj. Iz št. IIja v Slo. goricah se nam piše: Prihodnji četrtek 27. jan. se vrše pri nas občinske volitve. Njih izid bo pomenil ali življenje ali smrt obmejnega Slovenstva šentiljskega. Südmarkin aparat dela z velikansko silo in denarjem. Slovenci se udeležijo volitve sicer pripravljene, ali vsled strahnega pritiska skoraj ni dosti upanja na zmago. Mi računamo samo na poštenost in zvestobo naših volivcev in agitatorje naše. Več stotisoč kron bo stala zmaga »Südmarko«, kajti sredstva, ki jih je uporabil nasprotnik so ostudna in nasilna. Dasiravno imamo grozno slabo stališče, vendar se bomo volitev pogumno udeležili. Pripetiti se zna, da propademo v vseh treh razredih ali pa tudi v vseh treh zmagamo. Slovenija vsa! Moli, prosil Boga, da nam v četrtek na strani stoji in nam dá zmago nad kletim sovragom krščanstva in Slovenstva!

š »Dekliška Zveza« pri Sv. Ilju v Slo. goricah je imenovala svoj dolgoletno predsednico in neustrašeno rodoljubkinjo gospodično Micko Kren povodom njene poroke z gosp. Fr. Žebotom, vsled njenih izvanrednih zaslug svojim častnim članicam. Posebna deputacija D. Z. je izročila krasno izdelano diplomu na dan poroke s posebnim nagovorom svoji častni članici.

š Za šentiljski dom je na gostiji Fr. Žebot-Micka Kren nabrala nevestina sestra Anica 41 K. Posnemanja vredno!

š Bralno društvo v št. IIju v Slo. goricah ima v nedeljo 30. jan. svoj redni letni občni zbor. Poročal bo poslanec g. Roškar ob tej priliki o svojem delovanju. Volivci pridite!

š Spomenik dr. Gustavu in dr. Benjaminu Ipavcu. Sestavil se je poseben odbor, v katerem so poleg Slovencev tudi za Hrvate: g. Milan Krešič, predsednik zveze hrvaških pevskih društev in Janko Barle, prebendar prvostolne cerkve v Zagrebu, za Čeha pa Oscar Nedbal, koncertni ravnatelj dunajskih glasbenih umetnikov. Sestavil se je tudi krajevni odbor v št. Juriju. Odbor je izdal obširen oklic, v katerem povdarja zasluge bratov Ipavcev kot narodnih skladateljev. Cela vrsta najkрасnejših melodij bilo je ustvarjeno tako, da zadene vsaka pravo srčno struno. Tako je vglasbil Gustav pesmi »Mrak«, »Kje so moje rožice«, »Oblačku«, »Mrzel veter«, »Tam za goro«, »Sredi vasi«, »Savska«, »Zvečer«, »Jutri«, »Pod lipo«, »Perice«, »Planinska roža«, »Danica« in nebroj drugih — »blesteča verižica muzikalnih biserov«. — Kako priljubljene so njegove pesmi, le eden vzgled: Ko so dobili pevci »Glasbene Matice« v Ljubljani vabilo neke tvrdke, peti v gramofon najlepše slovenske pesmi, peli so jih pevci 15, ne da bi znali za skladatelja. In ko so se zahtevala imena dotičnih skladateljev, pokazalo se je, da je bilo od teh 15 pesmi 11 Gustav Ipavčevih. Benjamin pa se je povzpел v enem oziru še višje. Uvažujoč pomen pesmi za kulturni ugled vsakega naroda, ni ostal zgolj pri mali obliki takozvane »narodne pesmi«, temveč podaril je Slovincem skladbe večjega obsega, kakor »Kdo je mar«, opereto »Tičnik« in

opero »Teharski plemiči«, ki je bila prva slovenska opera — a tudi te v popolnoma narodnem duhu. — Zatorej se ni čuditi, da so vspele bratov Ipavcev melodije takrat najlepše, kadar so opevale domovino. »Bodi zdrava domovina, mili moj slovenski kraj«, poje Benjamin in »Slovenski deželi enake ne vem«, poje Gustav. Ipavicevo pesem slišiš sleherni dan v zadnjem gorskem kotičku in na blestečih mestnih koncertih na Hrvaškem nič manj pogosto kot na Slovenskem. Tudi pri drugih slovenskih narodih sta Ipavica ljubljena domačina. In pesem »Slovenec sem«, katero je vglasbil Gustav, pojo sedaj že vsa slovanska plemena na pamet in je ta pesem tolmač drugim slovenskim narodom, kako čuti Slovenec: dōbi hlapčevanja je konec — »s ponosom reči smem, Slovenec sem«. Na tej pesmi, ki je postala nova slovenska himna, navdušujejo se tudi ostala slovanska plemena. Sama ta pesem zaslužila bi spomenik! Okoli 50 let prepevala sta brata Ipavica Slovincem nove pesmi, ki so vsakemu Slovincu srčni zaklad. Te pesmi so seme, iz katerih je vzklilo lovorjevo listje, s katerim venča Slovenec svoje mojstre pevce. Vidni znak to pa bodi spomenik! Stal bo v šent Jurju pred novo šolo, učencem vsak hip na ogled, vsakemu domačinu v bodrilo in ponos ter tujcu v spoštovanje; stal bo za št. Jurij in za celo slovensko ozemlje; stal bo, sedaj in vedno glasno kliče: »Tako slavi slovenski narod svoje velike moze;« V to naj prispeva vsa naša domovina, društva naj prirejajo večere itd. in darove bo izkazoval »Komite ad hoc« v domačih časnikih. — Slovenci, uvažujte oklic in počastite spomin odličnih sinov slovenskega naroda z darovi za spomenik!

š Davek na veselice je sprejel 24. t. m. graški občinski svet. Magistratnemu uradniku, ki si je ta projekt izmislil in ga izdelal, so dali 300 K remuneracije. Pevska društva so zoper ta davek protestirala, češ, da ne gre, da bi se »obdavčila nemška pesem«, pa ni nič pomagalo.

š Čast. g. Jurij Čurin, vpokojen duhovnik, je dne 22. t. m. ob 6. uri zvečer v Gospodu zaspal na Kogu. Rojen je 28. febr. 1834 v Vodrančih, v župniji sv. Bolfenka na Kogu. Dopolnil je 75 let. Pogreb je 25. t. m. ob 10. uri. Naj v miru počiva!

š Častnik tat. V Celju so aretirali nekega domobranskega častnika, katerega dolže, da je v kavarni »Union« v Celju ukradel 200 K novoletnih daril.

Dnevne novice.

Današnja dopoldanska seja kranjskega deželnega zbora je bila temeljit in buren obračun z liberalno stranko glede njenih krivic, ki jih je storila kmetijskemu zadružništvu. Liberalci so to debato sami lahkomišljeno izzvali s tem, da so po mladem dr. Novaku hoteli spraviti liberalno zvezo v kuratorij trgovske šole in pri tem postavili princip, da je zadružništvo politična stvar in da mora biti zadružništvo zastopano kot »liberalno« in kot »klerikalno«. Ta neumnost ni mogla ostati nemaščevana. Dr. Krek in dr. Lampe sta kot s kiji pobijala liberalne neresnice. Kar tulili so liberalci, ko jim je dr. Lampe dokazoval, da sta liberalizem in zadružništvo čisto nasprotna in da je bila liberalna stranka le tedaj odkrita in dosledna, ko je divje pobijala vsak poizkus kmečkega zadružništva. Takrat, ko so zagovarjali oderuštvo in hoteli uničiti celo rajfajznovke, so bili sami sebi dosledni, njihovo sedanje zavzemanje za »liberalno zadružništvo«, je pa velikanska hinavščina. Liberalci so kar tulili od jeze pod težo teh očitanj, dr. Tavčar je tajil, da bi bil kdaj nasproten zadružništvu, kar je seveda izzvalo gromovit smeh pri vseh, ki ga poznajo. Kaj je vse liberalna stranka zagrešila proti zadružništvu! Bilo je res treba, da se je sedaj, ko hočejo liberalci vse to utajiti, stvar tako temeljito v zbornici povedala. Le še večkrat!

+ Hribar vedno Hribar. Pri železniškem shodu se je oglasil tudi Hribar. Govoril je malenkostno, kakor vedno. Izkušal je vso razpravo spraviti doli na svoj nivo. Slabo je izkupil, ker je le izzval odgovor. Njegov govor je izzvenel pravzaprav v prošnjo: Plačajte mi stroške mojega projekta. S takimi malenkostmi se le škoduje taki veliki akciji kakor jo je sprožil deželni glavar. Hribar je pač vedno Hribar, naj se mu to ne zameri!

+ Princ Jurij, kakor kažejo poročila, nori in Srbi gledajo, kako bi se ga preje iznebili. Kakor znano, je bil princ Jurij vzor narodno-napredne stranke na Kranjskem. Najbolj pametno bi bilo, če bi Srbi princa Jurija v Ljubljano poslali in bi tu postal vodja liberalne

stranke, saj tako nimajo več pravega generala.

+ Mladinsko gibanje. Vrli Orli iz D. M. v Polju so ustanovili Orlo v Zdobrovi, tako da je tudi že v Posavju od Ljubljane pa do Rače Orel domač in se povsod dobro razvija. — Preteklo nedeljo je V. Jeločnik govoril v Gomilskem ondodnem Orlom in mnogoštevilno zbranim drugim možem ter fantom. V kratkem se priredi za celjsko okolico mladeniški tečaj.

+ Slovenski železniški uradniki, pozor! Dejstvo, da se ima postaviti avstrijsko društvo železniških uradnikov na nemškonačionalno podlago, je gotova stvar. Samo ob sebi je umevno, da pod temi pogoji ne bo hotel noben slovenski uradnik dalje ostati v tej organizaciji. Gotovo je pa tudi, da bode društvo, ki mu bodo načelovali nedvomno najhujši nacionalci, izkušalo uveljaviti neko ekspanzivno politiko na škodo Slovanov. Neobhodno je tedaj potrebno, da se tudi jugoslovanski železniški uradniki strnejo v tesne vrste, da jim bo mogoče braniti ne samo svoje stanovske, ampak tudi narodne koristi. Kako se naj to zgodi, se bomo posvetovali v nedeljo, 30. prosinca 1910., ob 4. uri popoldne na Zidanem mostu pri Juvanciču. Tega posvetovanja se udeleži tudi društvo jugoslovanskih železniških uradnikov in častna dolžnost vsakega našega tovariša je, da, ako le mogoče, gotovo pride. Pokažite, dragi rojaki tovariši, da prav nič ne zaostajamo za Nemci, kadar nam je braniti naše narodno-stanovske dolžnosti in koristi. Kliče vas stanovska dolžnost, zatorej vsi na krov!

+ Kako Sokoli »vzgajajo« slovensko mladino. Slovenski sokol se zanimivo razvija. Od začetka je obstojal iz samih solznoginjjenih bratov, ki so za žive in mrtve pili in jokali v korist milemu narodu. Takrat so bili tudi še za slogo. Potem pa je prišla zveza z Nemci, ki sta jo podpisali dve sokolski starosti in sokoli, »edini čuvaji Slovenstva«, so začeli hoditi v kazino. Potem pa se je ustanovil Orel in razširil idejo telesne in npravne kreposti med slovensko mladino na deželi, kamor fine nožice slovenskih sokolov niso nikoli stopile, da ne bi se navzele arome kmečkih bajt. Sokol, ki je dotdaj tako trdno spal, da ne bi ga zbudilo niti deset nemških povodnj, se je zbudil in lanksko poletje so Sokoli za stavo noreli po deželi. Uspeh je bil ta, da se je veliko popilo, med kmečko mladino pa se ni ustanovil noben sokol, marveč Orel je narastel v lanskem letu od 40 odsekov na 100, v slovenskem ljudstvu pa se je sokol tako pristudil, da ga napode z mrzlimi cunjami, če bi prišel kje v sredo naših kmetov. V jeseni in zimi pa je sokol zopet mirno zaspal in »deluje« le v Ljubljani, pa še tu le ob izrednih prilikah, kakor n. pr. za časa zelene brošure, ko je slovenski sokol v družbi s svojimi sokolicami razširjal zeleno moralo. Orel pa neumorno dela, izobraževalni tečaji za mladino se kar vrste in orlovsko glasilo se je povzpelo tako daleč, da ima danes trikrat toliko naročnikov kakor, ko je začelo izhajati. Medtem pa so si gorenjski sokoli izmislili nov način oživljenja sokolske ideje, začeli so namreč, zvesto podprti od liberalnih vzor-učiteljev, vprizarjati na svojih odrih pamflete in v to svrhu prenaradili Halbejevo »Mladost« in v »Gorenjcu« oznanili, da to igrajo zato, da se vidi, »kakšna je kranjska duhovščina«. Itak zadosti tendenčne in svinjskosirove dialoge so še bolj pokosmatili in ko so »Mladost« vprizarili na Jesenicah, so jo zadnjo soboto hoteli v Radovljici. Vsa akcija je stala pod egido dr. Vilfana, ki se včasih ponaša s svojim neutralnim samoslovenstvom, in Ivana Šege, mestnega učitelja. Vlada je igro v zadnjem hipu prepovedala, vendar pa se tolažilo s tem, da jo bo vendarle dovolila in jo bodo igrali prihodnjo nedeljo. Sicer pa je za nas silno koristno, da sokoli tako odkrito zopet začenjajo s sramotjenjem vere in duhovščine in takim nastopom. Slovensko ljudstvo se bo odslej še bolj ogibalo teh ljudi in bo svoje otroke pred sokoli varovalo in jih jim odvzelo. Orli in njihovo glasilo so pa neizrečno veseli, da sokoli in učitelji dajejo tak očit povod, da vsa poštena slovenska mladina poostri boj zoper malomeščansko liberalno napolizobraženstvo, ki se zbira v sokolu. Sicer pa četa, ki ima za vrhovnega generala dr. Oražna, vzbuja končno le pomilovanje in smeh in danes skoro ni več vredno dvigniti rok zoper to žalostno organizacijo, ki je svoja narodna načela pustila pod Aurovimi čepi.

+ Liberalna sirovost občutno kaznovana. Zadnjo soboto je obsodilo sodišče nekega mladega fanta, ki je nahujskan od voditelja liberalcev v krškem okraju na Dolenjskem, vodil napad na Orle, ki so se vračali iz Zagrad-

ca, kjer so ustanovili odsek. Fant je dobil 8 mesecev zapora, poostrelega s postom. Orlu se ni še nikoli kaj takega primerilo, dokaz, da vsa sirovost izhaja od liberalcev. Menda se bo sedaj izvestnim liberalnim kolovodjem na Dolenjskem nekoliko kri ohladila.

+ Splošni avstrijski katoliški shod. »N. Tirol. Stimmen« poročajo, da bo osmi splošni avstrijski katoliški shod se vršil meseca septembra v Inomostu.

— Igra »Turški križ« je že v tisku in izide koncem svečana. Toliko v odgovor na mnoga vprašanja po tej igri. Kat. sl. izobraževalno društvo v Selcih.

— »Tri sestre, igra v treh dejanjih, spisal dr. Krek, se uprizori prvič v nedeljo, 30. t. m. v Selcih. Tiskana bo skupno z igro »Turški križ«.

— Iz šenčurja. Vzorno oskrbnništvo ima cesta Kranj-Senčur. Cele tri dni, od petka do ponedeljka, je bil promet na tej cesti radi zapadlega snega popolnoma zaprt. Cela dva dneva, v soboto in nedeljo, nismo dobili nobene pošte, ker tak »kimpēž«, kot je naša pošta, še v lepem vremenu težko leze naprej, kaj še-le v grdem. Cestni oskrbnik Zajec ne skrbi zadostno, da se hitro odstrani sneg. Kajne, najbolj prijetno je poleti počasi strgati po cesti?

— Na deželni kmetijski šoli na Grmu se razpisuje službeno mesto provizorčnega strokovnega učitelja za splošno kmetijstvo. Po enoletnem zadovoljivem provizornem službovanju se strokovni učitelj namesti definitivno, če dovrši preizkušnjo o učiteljski sposobnosti. S tem mestom so združeni prejemki VII. plač. razreda dež. uradnikov, ki je enak X. plač. razredu drž. uradnikov z letno plačo 2.200 K in aktivitetno doklado 672 K ter pravica do napredovanja v višje plačilne stopnje oziroma plačilne razrede in sicer do V. plač. razreda dež. uradnikov, ki odgovarja VIII. plač. razredu drž. uradnikov. Prošnje s prilogami je vložiti pri deželnem odboru vojvodine kranjske v Ljubljani do 10. svečana 1910. Službo bo nastopiti čimpreje.

— Vas Bršlin v nevarnosti. Vas Bršlin pri Novem mestu je bila v skrajni nevarnosti, da bi jo bil ogenj vpelel. Dne 24. t. m. dopoldne je gospodinja mesarja Jožefa Vrčeka dejala v navadno peč k ognju dve velike posode loja topiti. Ko je bil pa loj do višje stopnje razgret, se je bliskavo užgal in plamen je švignil v podstrešje, kjer so začeli goriti v bližini razni predmeti. Prva sta bila na mestu nesreče gg. železniški strojevodja Mesesnel in sosed Jože Hrastar; v podstrešju je pa ogenj udušil g. Ant. Frbežar s pomočjo g. Al. Petriča. Iz peči je ogenj švilgal kot iz plavža in zato sta bila gg. Mesesnel in pa J. Hrastar, ko sta peč s silo zaplašila, v smrtni nevarnosti in sta zadobila tudi nekoliko opeklin po obrazu. Vsi ti omenjeni gospodje zaslužijo za njih požrtvovalno delo pri gašenju ognja javne zahvale od gospodarja J. Vrčeka in pa tudi od vseh vaščanov iz Bršlina. Od strani raznih zavarovalnic proti požarom se pa želi, da se gori imenovane gg. gasilce primerno obdaruje, kajti oni so zavarovalnicam obvarovali več tisočakov s tem, ker so z napornim delom pri gašenju ogenj omejili.

— Da povzdigne rejo prašičev v deželi, je sklenil kranjski deželni odbor, ustanoviti še to pomlad večje število merjaščnih postaj, plemenskih prašičjih postaj in tri do štiri plemenske prašičje zavode. Tekom leta bo deželni odbor skušal doseči, da bo obstala v vsaki krajevni občini povprečno vsaj ena merjaščna postaja in za dve do tri občine skupaj ena plemenska prašičja postaja. Za plemenske prašičje zavode bo deželni odbor nakupil plemenske merjasce in plemenske svinje prve vrste v tujini. Ti zavodi bodo oddajali svoj zarod plemenskim prašičjim postajam, kjer bodo dobivali posamni poljedelci prašičke. Kakšnemu namenu bodo služile plemenske merjaščne postaje, pove njihovo ime samo. Merjasce, svinje in prašičke bo deželni odbor oddajal tem postajam in zavodom za polovično nakupno ceno. Povrnili bo tudi železniške transportne stroške. Oni poljedelci, zadrage in druge korporacije, ki nameravajo prevzeti oziroma vpeljati tako plemensko merjaščno ali prašičjo postajo oziroma prašičji zavod, morajo vložiti tozadevne prošnje najkasneje do 10. februarja t. l., ker se deželni odbor na pozneje došle prošnje ne bo mogel ozirati.

— Slovenec umrl v Ameriki. Umrl je 6. januarja vsled pljučnice v Jolietu, med tamošnjimi Slovenci obče priljubljeni Alojzij Mavser. Rojen je bil leta 1876. v Novem mestu na Dolenjskem, odkoder se je pred 18 leti preselil s svojimi starši v Joliet.

— Trgovci z dekleti se vozijo z vlakom po železnici skozi Visoke Ture in skušajo zvabiti dekleta v dobre službe

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Počasna v 24 urah v m
24	9. zveč.	723 0	-7 3	sl. svzh.	pol obl.	
25	7. zjut.	714 1	-2 2	sl. jug	sneg	138
	2. pop	708 6	-1 0			

Srbski princ Jurij

se je končno udal vladni odredbi in potrdil prejem povelja za vstop v 10. pešpolk. To je storil predvsem pač radi tega, ker je uvidel, da se s sedanjo radikalno vlado ne bo dalo igrati in to tem manj, ker je pri njej prav posebno črno zapisan kot nasprotnik radikalcev. Baže pa mu je bila uklonitev oslajena z obljubo, da se mestnega prefekta Alimpića v kratkem odslovi iz službe.

Dosedanji prinčevi adjutanti in ordonančni častniki so že odposlani k svojim oddelkom; novo dvorništvo se prideli princu, ko pride na svoje mesto v Milanovac.

Čujejo se vesti, da se med mlajšim častništvom, ki je naklonjeno Juriju, razširja gibanje za vprizoritev vojaške vstaje v prilog princu po najnovejšem grškem zgledu.

S SCOTT-OVO EMULZIZO

se doseže na vsak način boljše uspehe, kot z navadnim ribjim oljem. Ta je bistveno lažje prebavna in učinkuje zaradi tega hitreje in zanesljiveje.

Ona prinese dalje boljše uspehe, ker jo vsi radi uživajo, kot navadno ribje olje, katero odklanjajo zaradi neprijetnega okusa.

Izrečno najbolj fino, prvovrstno lofotsko (norveško) ribje olje, ki ima največ redilne moči, pride pri pripravljanju

Scott-ove emulzije

v uporabo in to so dokazi, zakaj je Scott-ova emulzija obče priznana za neprekosno vzor-emulzijo.

Cena izvirni steklenici 2K 50 v.
Dobi se v vseh lekarnah.

Sani so naprodaj pri sedlarju
Jernej Jelovšek
Erjavčeva cesta 6.
221 2-1

Suhe gobe

prima kakovosti, kupi Vydrova tovarna hranil Praga VIII. Želimo vzorec.

Razpisuje se služba

organista.

Samec-rokodelec ima prednost. Sprejme se tudi oženjen rokodelec brez otrok. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov pove uprava.

Stalno službo dobi takoj
sotrudnik
manufakturne stroke

ki je že 24 let star in je že služil v kakšni engros-trgovini. Ponudbe pod „sotrudnik“ na upravništvo tega lista.

Ura z verižico za samo kron 2-.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razpošilja slezijska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno, 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo verižico za samo K 2-., ter 3 letnim pis-menim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 5-50, 5 kosov K 9-.. Pošilja proti povzetju

prus.-slezijska izvozna tvrdka
A. GELB, Krakov 340.
2561 Za neugajajoče denar nazaj. 1-1

Posteljno vlago

odstrani **zajamčeno** takoj! Slovita priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata na znaniti. Knjižico pošlje zastoj: **Zavod „Sanitas“** Velburg P 347 Bavarsko.

Pozor! kmetje in fan-tje! v moji lekar-niški praksi, ka-tero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, sca-soma iznajti sredstvo za **rast brk in las** proti iz-padanju las in za **odstra-nitev prhlja** (luskin) na glavi, to je **Kapilol št. 1.** Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v.

P. Jurišič, lekarnar v Pakracu
st. 65. Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem.

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Zaloga moke Vinko Peter Majdič Kranj Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Siški: Jernejeva ulica 231.

Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.

Telefon št. 165. **KAREL MEGLIC** Telefon št. 165.
3340 lastnik tordke Laurenčič & Domicelj, žitna trgovina. 3-1

RAZGLAS.

Podpisani okr. cestni odbor razpisuje

ofertno obravnavo

zaradi oddaje ponižanja klanca na okrajni cesti Stranskavas - Perovo - Poljico v občini Grosuplje.

Dotične ponudbe se sprejemajo **do 15. februarja 1910** s 5% varščine in izjavo, da so ponudniku znani stavbeni pogoji in načrti.

Delo je proračunjeno na 2800 K.

Pogoji, načrti in troškovnik so na razpolago pri podpisanem odboru.

Okrajni cestni odbor v St. Vidu nad Ljubljano
dne 20. januarja 1910.

Anton Belec.

St. 515.

RAZPIS.

217 3-1

Za izkop in zasip cevnege jarka pri vodovodu v občini Ježici, okraj Ljubljana,

na 17.733-30 K, proračunjena dela se bodo oddala potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo jednotnih cen za posamezne delavske kategorije naj se predlože

do 19. februarja 1910 ob 12 tih opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z nadpisom:

„Ponudba za prevzetje izkopa in zasipa cevnege jarka pri vodovodu v občini Ježica, okraj Ljubljana.“

Ponudbi mora biti dodana izrečna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, ofertni pripomočki in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah za znesek 3 K 60 h.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 19. januarja 1910.

Javna zahvala.

Dne 7. t. m. nastal je požar v moji sušilnici na Poljanski cesti šte. 81, kateri mi je uničil vso mesenino in opravo, ter je tudi poškodoval poslopje.

Zavarovan sem bil pri c. kr. priv. občni zavarovalnici Assicurazioni Generali v Trstu, katera mi je po svojim glavnem zastopu v Ljubljani določila škodo v mojo popolno zadovoljnost in mi odškodnino takoj izplačala.

Zahvaljujem se toraj tej ugledni zavarovalnici ter jo priporočam.

Ljubljana, 15. januarja 1910.

Franc Kunstel.

! POZOR!

Ker svojo glavno trgovino **Mestni trg št. 19** s 1. februarjem opustim in isto v **Gorico, Solska ulica št. 6** prememim, prodam vso svojo trgovsko opravo po jako ugodni ceni, ter opozarjam reflektante na to res ugodno priliko.

Cenjenim odjemalcem pa vljudno naznanjam, da bodem

od dne 1. februarja naprej v Ljubljani trgovino imel

samo na Jurčičevem trgu

„Pri Planinki“

katero bodem znatno povečal in založil. Do 1. februarja pa prodajam v moji glavni trgovini Mestni trg št. 19 **vso blago pod tvorniško ceno.**

87 1 **Engelbert Skušek.**

Trgovski potovalec

manufakturne stroke, **samo prva moč**, dobro upeljan v Dalmaciji, Hrvatski-Slavoniji in Bosni-Hercegovini, zmožen slovenskega ali hrvatskega in italijanskega jezika **se sprejme takoj v tovarni pletenin in tkanin Dragotina Hribarja, Ljubljana.** Služba stalna s primerno plačo in potnimi stroški. Ponudbe z dokazi sposobnosti naj 214 se pošljejo na zgornji naslov. 3-1

Ako kašljate

ali težko sopete (astma) poskusite **slavonski želiščni sok**

iz orlove lekarne v Pakracu.

Z izbornim učinkom istega boste gotovo zadovoljni. Tudi otroci ga vzamejo radi, ker ima prijeten okus. **Ako bolehat na**

želodčnih boleznih ali na boleznih na črevih, potem zahtevajte v lekarnah znamenito znane **pakraške želodčne kapljice** in iznebili se boste kmalu bolezni.

Cena: 1 steklenica slavons. želiščnega soka K 1-20.

1 „ pakraških želodčnih kapljic K 1-60.

Kdor si teh ne more nabaviti v svojem stanovališču, naj isto naroči iz centrale 3289

Lekarna „pri zlatem orlu“ v Pakracu (Hrvatsko.)

Po pošti se ne pošilja izpod 2 steklenic.

Za gospodinje!

Kdor hoče kupiti lepo svežo

slanino in svinj. salo

za mast, naj zahteva cene pri **Ju-liju Schmidlinu, Zagreb, Preradovičeva ulica 24.** 168 6-1

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu doloži 11 skatelj tako izborna učinkujočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj lajšajočih, slez razhrajajočih)

lekarna Piccoli v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževega dvornega založnika. Ena skateljca 20 vin., 11 skatelj 2 kroni. Naročila po

:- povzetju. :-

Gg. krčmarji, pozor!

Uprava beneficija **Rakotole** v Istri ponuja izvrstno belo in črno vino po 22 K hl — ne izpod 10 hl — franko na železniško postajo **Motovun** ali 204 **Pazin.** 5-1